

Váci Polgármesteri Hivatal
Műszaki Osztály - Főépítész Csoport

Napirend:

ELŐTERJESZTÉS

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete
Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága
2015. év október hónap 13. napi ülésére

Szám: 9/233-2/2015
Tárgy: Épített környezet védelme – Szobrok –Hild János-díj kötelező köztéri megjelenítése
Melléklet: KÖRT tervdokumentáció – 1 számú melléklet
Építészeti-műszaki tervtanács szakmai véleménye – 2. számú melléklet
Előterjesztő: Lévai Dávid főépítész
Készítette: Lévai Dávid főépítész
Előadó: Lévai Dávid főépítész
Előzmény/korábbi döntés: 5/2015. (II.20.) sz. önkormányzati rendelet
Terjedelem: 17 oldal
Bizottsági tárgyalások: -
Döntéshozatal módja: nyílt ülés (Mötv. 46.§ /1/) egyszerű többség (Mötv. 47.§/2/)

Törvényességi véleményezésre bemutatva Jogi Osztály

Törvényességi észrevétel: Deákné dr. Szarka Anita jegyző

Nincs / az alábbi:

Véleményezésre megkapta: Kökény Szabolcs Pénzügyi és Adó Osztály osztályvezető

Véleményezésre megkapta: Pető Tibor alpolgármester

Vác a Dunakanyar szíve

Tisztelt Bizottság!

Városunk 2014-ben elnyerte a Települési Hild János-díjat. Mint az Önök előtt is ismert, ez a díj a településfejlesztésben, illetve a településrendezésben kiemelkedő eredményt elérő települések munkáját ismer el, mely díj az országban az egyik legrangosabb e témakörben osztható és elnyerhető díj. A városnak a pályázat kapcsán vállalnia kellett, hogy amennyiben a város az elismerést megkapja, úgy a díj felnagytított változatát köztérről jól látható módon elhelyezi. Erre a városnak 2014. évben fedezet hiányában nem volt lehetősége, de a 2015. évi költségvetésben erre a feladatra 2 millió forint került betervezésre.

A megjelenítés kivitelezés előtt áll, ez év végén, illetve legkésőbb a jövő év elején megvalósulhat. A tervezés, illetve a kivitelezés a Váci Rotary Club együttműködésében zajlik, mely együttműködés által a tervezetteknek megfelelően egyszerre valósulhatna meg a Hild-díj megjelenítése, valamint készülhetne el a város főterét és annak környezetét ábrázoló, ún. „tapintható láthatatlan” városszerkezeti modell. A látássérültek tájékozódását segítő bronz modell elkészülte hiányt pótló lenne, mind turisztikai szempontból, mind az esélyegyenlőség terén nyújtható szolgáltatások vonatkozásában, és egyben eleget tenne a város által vállalt kötelezettségnek is. A közterület rendezési tervet a Rotary Club megbízásában Mindszenty - Varga Endre készítette.

Tájékoztatom a Tisztelt Bizottságot, hogy a tervezett alkotás Közterületrendezési tervét a helyi építészeti-műszaki tervtanács a 2015. október 06-i ülésén jóváhagyta. (2. számú melléklet.) A térplasztika a Fehérek templomának bejárata tengelyébe kerülne elhelyezésre, a padsorok végéhez, a helyszínen a szemetes tároló edényzet áthelyezése szükséges.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy térplasztika közterületrendezési tervét jóváhagyni szíveskedjen.

Vác, 2015. október 6.

Tisztelettel:

Lévai Dávid
főépítész s.k.

Határozati javaslat

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testületének Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága a Március 15. térre elhelyezendő térplasztika közterületrendezési tervét – a HÉSZ 4.§-a, valamint az SZMSZ 1. számú melléklete alapján – átruházott hatáskörében jóváhagyja.

Határidő: folyamatos

Felelős: főépítész

V á c a D u n a k a n y a r s z í v e

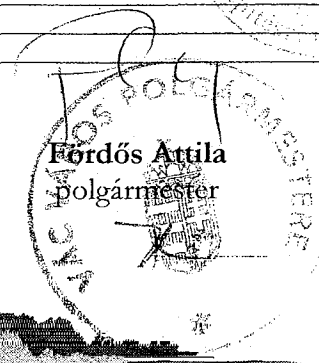
2. sz. melléklet

Váci Polgármesteri Hivatal
Műszaki Osztály - Főépítési Csoport

TELEPÜLÉSKÉPI VÉLEMÉNY

Nyilvántartási szám		TT 121/20151001/20151016			
Iktatószám:		9/233-1/2015.			
A kérelem	tárgya	Térplasztika elhelyezése			
	típusa	építési engedély	összevont engedély	fennmaradási engedély	
Az építető	neve	Rotary Club Vác			
	címe	Vác, Piac u. 1.			
Az ingatlan	címe	Vác, Március 15. tér			
	helyrajzi száma				
	országos védettségi besorolása	egyedileg védett	területi védettség	nincs	
	helyi védettségi besorolása	egyedileg védett	területi védettség	nincs	
A tervező	neve	Mindszenti- Varga Endre			
	címe	Vác, Tabán u. 27/A			
	jogosultsága	É 13-0097			
	jogosultságát igazoló okirat sz.				
Vác Város településképi védelméről szóló 7/2014. (II.21.) számú önkormányzati rendelet 5.§ (6) a, pontja értelmében a tervezett építési tevékenységet a Tervtanács állásfoglalásával a polgármester		javasolja.			
		feltétellel javasolja.			
		nem javasolja.			
Szakmai állásfoglalás:					
A Vác, Főterén a Fehérek templomának bejáratának tengelyében elhelyezésre kerülő térplasztika alkotásról készített közterületrendezési tervet a Tervtanács megépítésre javasolja. A Tervtanács üdvözlő az elképzelést és örömet fejezi ki a kezdeményezésért. A tervtanács átgondolásra javasolja a téren lévő burkolati raszterek figyelembe vételét és az abba történő beillesztést.					
Értesül		Tervező	 Lévai Dávid főépítész		
		Építető			
		Építési Osztály			
		Irattár (a tervdokumentáció lepecsételt példányával)			

Vác, 2015. október 7.

Vác a Duna anyja szíve

Tapintható láthatatlan térplasztika elhelyezésének tervdokumentációja

- Létesítő:** Rotary Club Vác
2600 Vác, Piac u. 1.
3097. hrsz.
- Térplasztika helye:** 2600 Vác, Március 15.tér
- Tervező:** M'Érték Építészeti Tervező Kft.
Mindszenti-Varga Endre
okl. építészmérnök
2600 Vác, Tabán u. 27/a

2015. szeptember hó

MŰSZAKI LEÍRÁS:

A világban számos helyen léteznek látássérültek tájékozódását segítő objektumok, legtöbbször bronzból vagy kerámiából készült dombormű formájában. A kicsinyített modellt kitapogatva egy adott város főterének szerkezetéről, panorámájáról vagy híres építészeti jellegzetességének szépségéről, formájáról mesélnék nem látó társainknak.

A Rotary célja, hogy a tapintható domborművön bemutatni jelentős műemléki tereket, épületeket, épület-együtteseket, vak, illetve csökkentlátó embertársaink számára. Ezzel lehet közvetett, megélhető térélményt, ismeretterjesztést nyújtani, hozzájárulni a tájékozódáshoz, felmutatni az önzetlen támogatás lehetőségét és jelentőségét.

A *Tapintható Láthatatlan* mozgalom keretében eddig a következő objektumok valósultak meg:

Az első (1999) a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban található.

A második (2002) Budapesten, a Szentháromság téren van.

A harmadik (2004) ugyancsak Budapesten, a Stefánia úton, a Magyar Állami Földtani Intézet kerítésének falában van elhelyezve

Ezeket követte három vidéki műtárgy: 2005-ben Egerben, a Dobó téren, majd 2006-ban Kecskeméten, 2008-ban Szolnokon a helyi Rotary Clubok által szervezve és kivitelezve.

Újabb térplasztika a pesti Duna parton, a Vigadó téren készült.

Ezeket követte a Hódmezővásárhelyen, Győrben, Szekszárdon és a Nyíregyházán felállított térplasztika.

Ebbe a sorba szeretne becsatlakozni a váci Rotary klub szervezésében létrehozandó és a Március 15. teret ábrázoló új térplasztika.

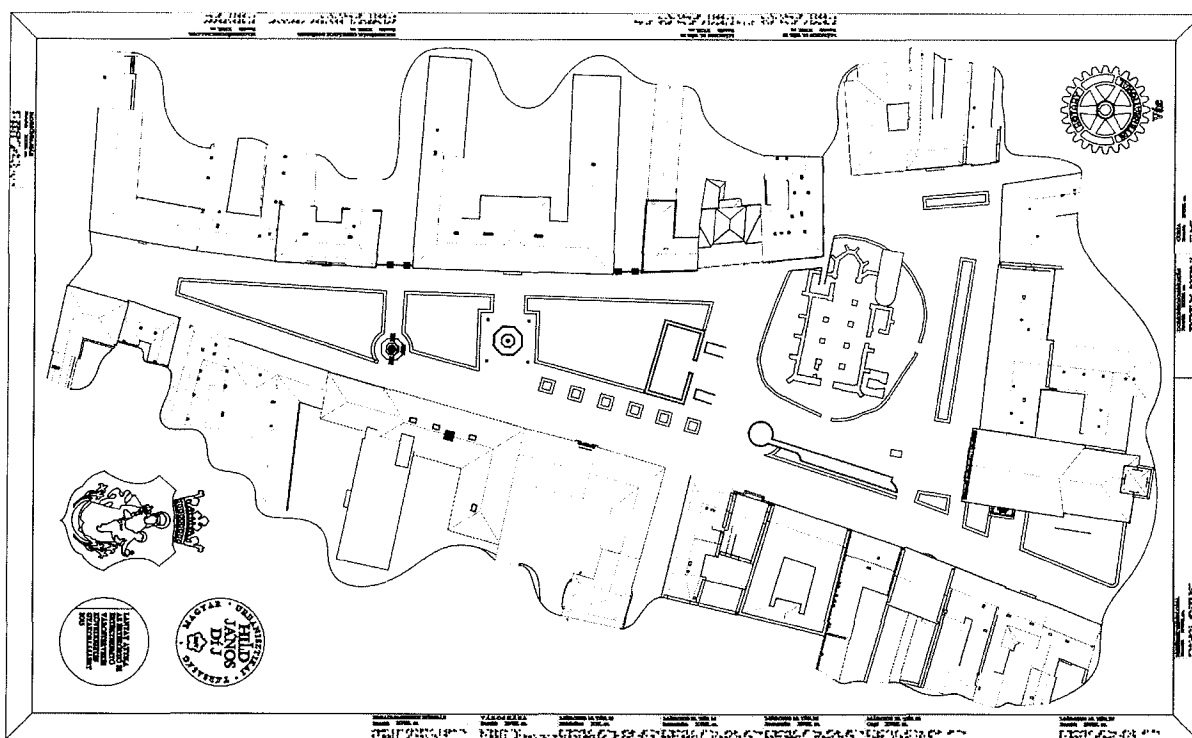
Az elmúlt évben a Rotary Vác tagjai úgy döntöttek, hogy több hazai nagyvároshoz hasonlóan most van itt az alkalom, hogy Vácot is elhelyezésre kerülhessen egy ilyen alkotás. A bronz dombormű a Rotary Club jóvoltából, a klub szervezésében és számos helyi lakos, illetve vállalkozás anyagi támogatásával valósul meg.

A plasztikán a Március 15. tér és a környező épületek lesznek láthatóak, mellettük Braille-írással készített hasznos információk is kitapinthatók lesznek.

A bronz dombormű a város főterét ábrázolja a térfalakat övező épületekkel, a tér berendezéseivel. A vakok és gyengénlátók számára így nem csak a térélményt adja, megismerhetővé téve az épületeket, de tájékoztat a téren való közlekedés lehetőségéről, az egyes helyek közti lehetséges utakról is.

A feliratok a nevezetesebb helyeket nevezik meg Braille írásos módon is. Elhelyezzük a létrehozó Rotary Club emblémáján kívül a Város címerét, az általa a tér kialakításával elnyert Hild-díj palketjének két oldalát is.

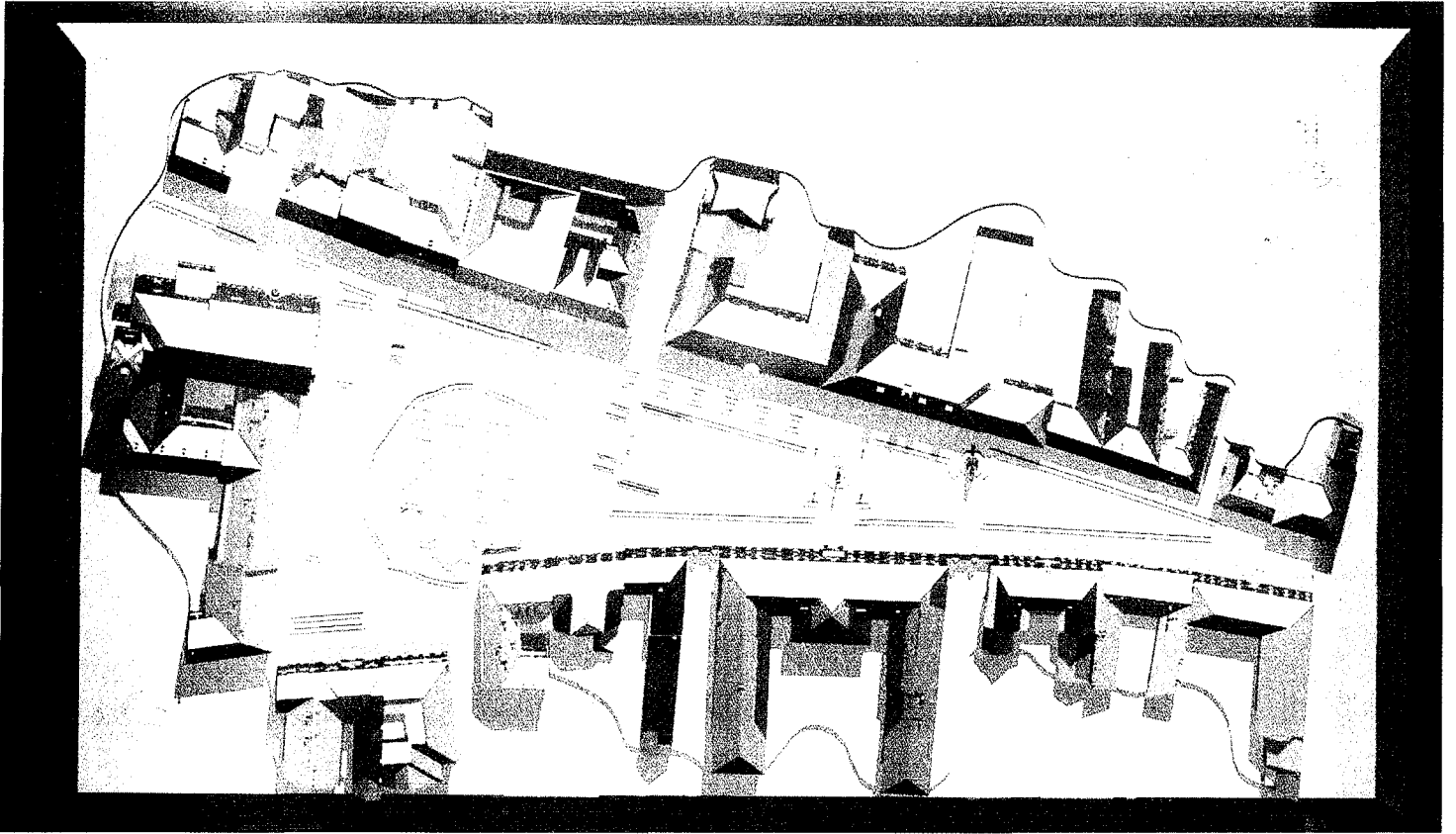

A térplasztika alaplapjának ferde oldalfelületére kerülnek fel a magyarázó információk, a nagyobb teret igénylő elhelyezések a vízszintes felületen, hogy ne lehessen a vaknak sem összekeverni a jelképeket és az épített környezetet, a tényleges épülettömegek egy kisebb kiemelt mezőn állnak. Az épületeket is ezen szabálytalan formájú kiemelkedő sík mentén vágtuk el. Ezen belül minden léptékhelyes, pontos és a valóság pontos mása.

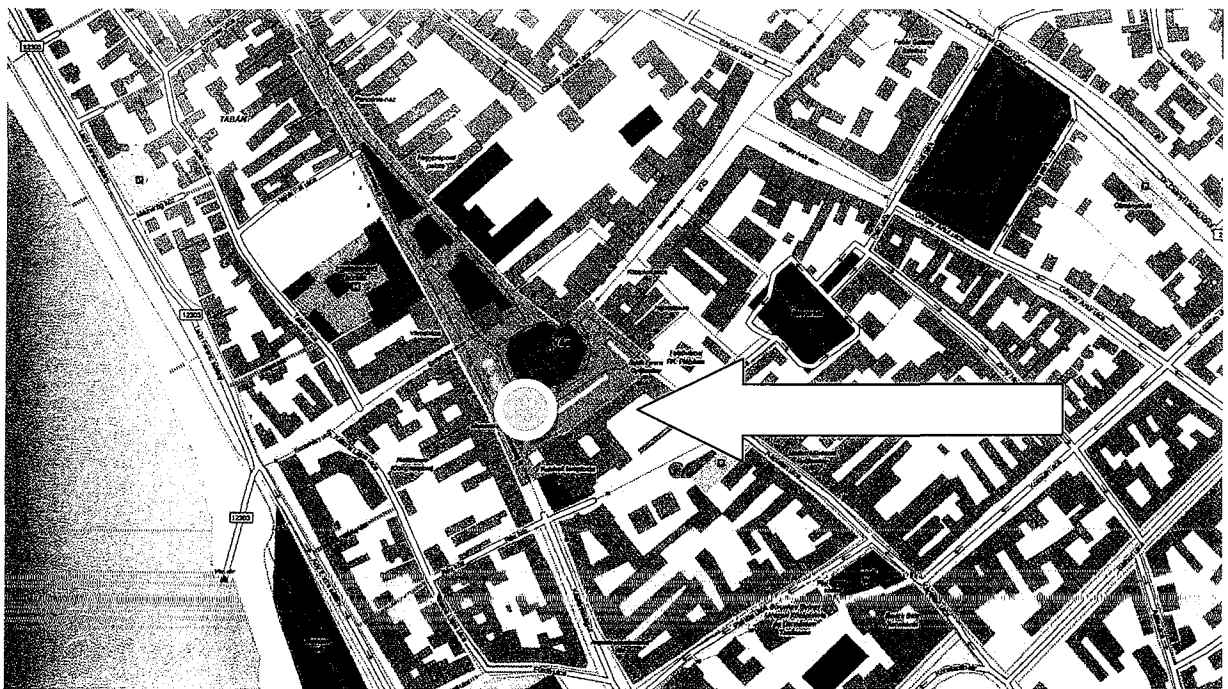
Az alapfelület mérete 99 x 162 cm. Kő peremű, egy ettől minden oldalon 30 cm-rel keskenyebb posztamensen áll. A tér burkolata csak a 40 x 100 cm méretű posztamens területével csökken.

A térplasztika magassága olyan, hogy azt kézzel kényelmesen el lehessen érni, az anyag kellemes tapintású legyen, a feliratok és a műtárgyon levő információk mindenkinek könnyen érthetőek legyenek. Legtöbbször a gyerekek, akik nagy örömmel használják az ilyen alkotásokat, ezért a magassága is idomul az ő szemmagasságukhoz.

Az alaplemez felső síkja a térburkolattól 75 cm-re van.

A térplasztika helye a Fehérek temploma bejárata, a padok és kandeláberek által alkotott tengely vonalában lesz. A tér gyalogos forgalma a sövény és csobogó által hagyott átjárón zajlik, így ez a hely nem zavarja a közlekedést sem. A kiválasztott hely jelenleg üres. A telepítéssel lehetővé válik az is, hogy a térplasztikát körbe lehessen állni. Iránya megegyezik a tér irányával, így a természetben látott kép megegyezik a modellel.

Térplasztika helye

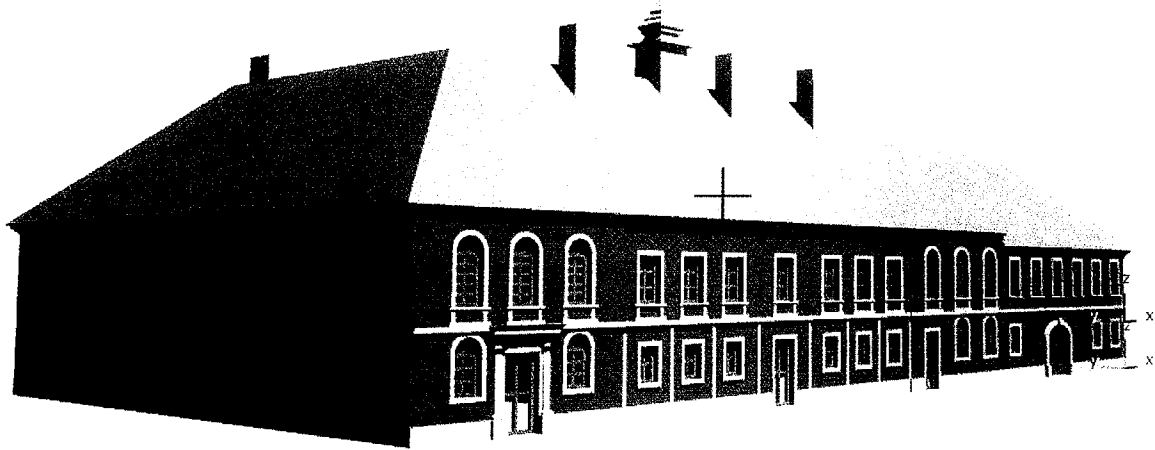

Látvány a téren

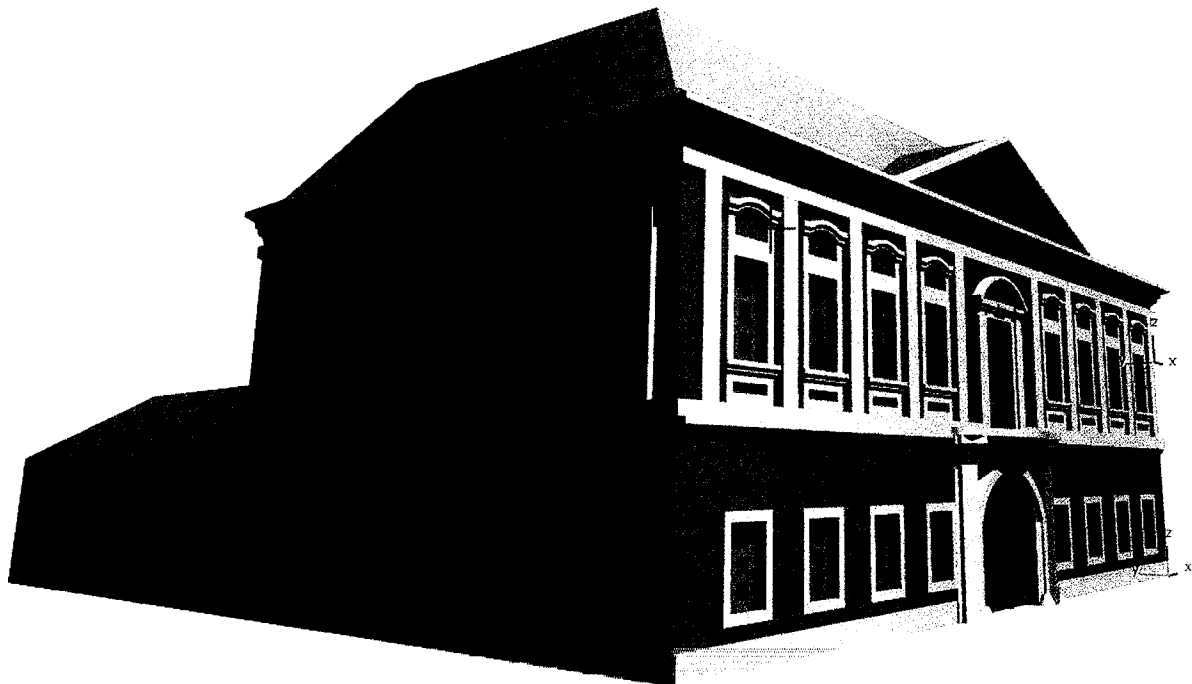
A modellezés során törekedtünk arra, hogy a léptéknek megfelelően a legrészlete-
sebb, a valóságnak megfelelő épület-makettek készüljenek. Minden részlet a való-
ságnak megfelelő, pontos. Ezzel a megoldással a tervezett térplasztika szinte egye-
dül álló lesz az országban.

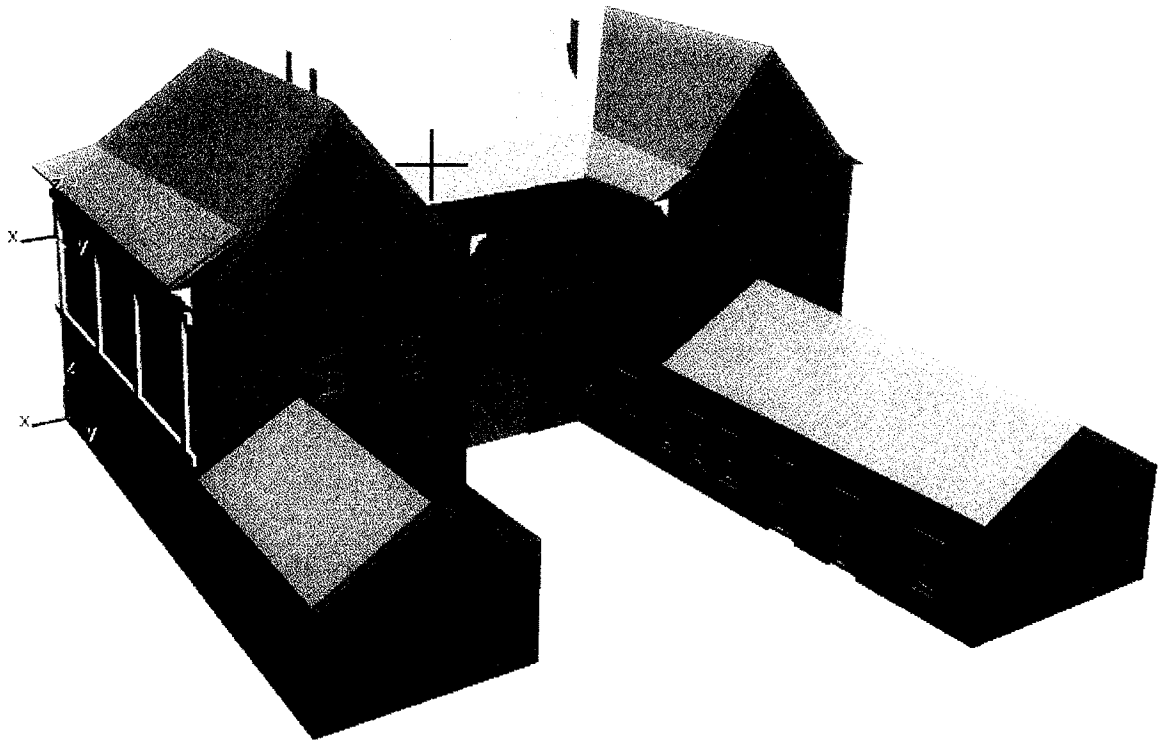

Régi kórház modellnézete

A munka során a városházi tervtár és a városi Levéltár archivumát kutatva gyűjtöttük
össze a fellelhető információkat a lehetséges tervanyagot. Azt helyszíni mérésekkel
pontosítottuk, illetve ellenőriztük a terek, felmérések adatait.

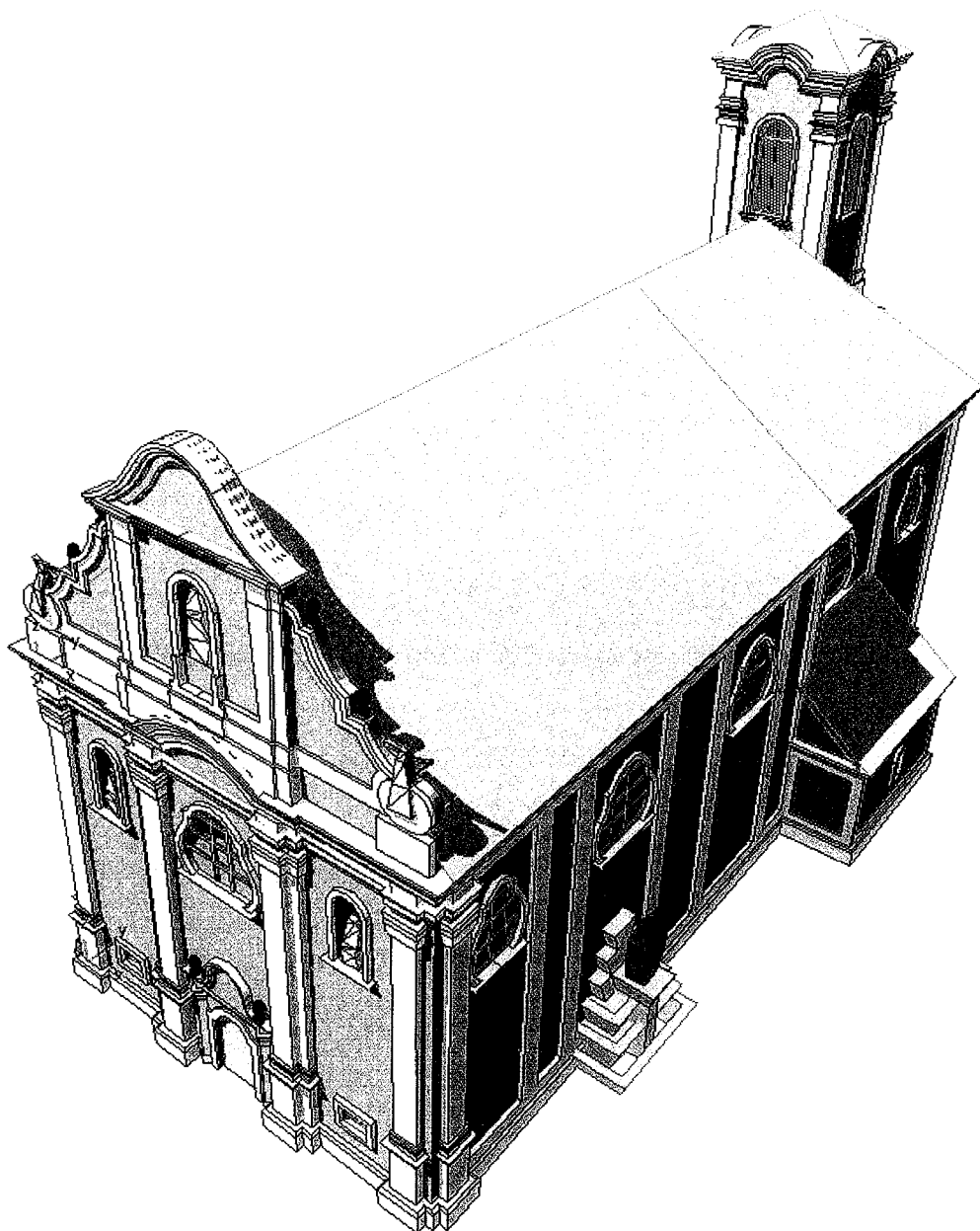
A pontosított vázlatok és manuálék alapján készültek építészeti tervező programmal
az egyes épületek lépték helyes, pontos tömegvázlatai. Az épületdíszeket egyszerű-
sítve ábrázoltuk, mivel a formázás és öntés során nem lehet a legapróbb részleteket
visszaadni, valamint a megértéshez nincs szükség a legrészletesebb bemutatásra.

Nagyréposti Palota kiragadott képe

Lehatároltuk az ábrázolandó területet. A döntések alapján egyes, hátrafelé nyúló épületszárnyakat elváltunk, mert a lényegét nem erősíti. Itt a továbbfutás ábrázolására mintegy metszetet képeztünk ellentétben a ténylegesen véget érő épülettömegek falas lehatárolásával. A metszetekre erősít rá, hogy a modelltér kiemelkedő alaplemeze is közvetlenül ezen a helyen fut, míg másutt az épület falaitól távolabb. Ezen a modelltéren nincs semmilyen felirat, vagy más ábrázolás, mely a vakok számára összetéveszthetővé tenné az egyes objektumokat.

Fehérek temploma

Minden a valós mérettel 1 : 200 –as léptékben került ábrázolásra. Az épületeken kívül megmodelleztük a fontos tereptárgyakat is, mint a közlekedést meghatározó sövényeket, a Szent Mihály templom alapfalait, a templom körüli kőfal maradványait is.

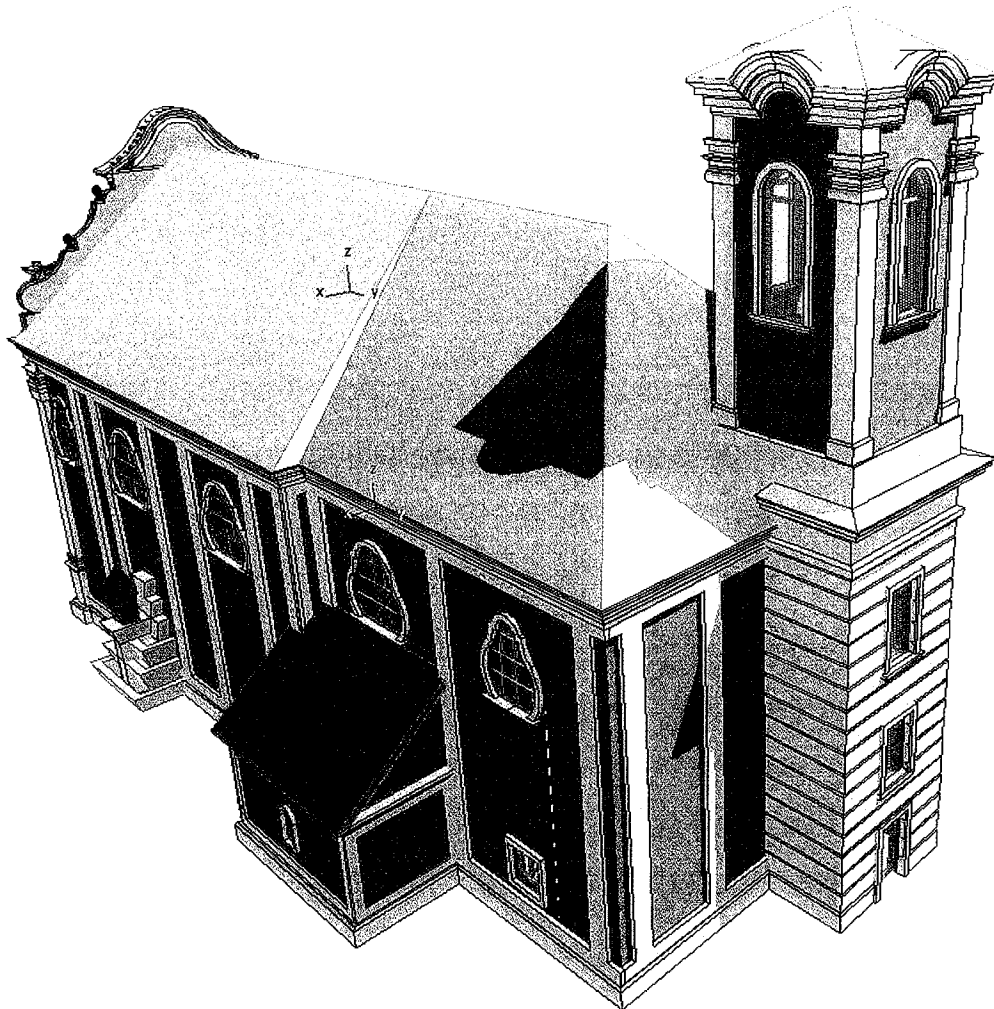
Elhelyeztük a téren található szobrokat is, valamint a térplasztika „ön itt áll” helyét.

Az ábrázolás során figyelmen kívül hagytuk a domborzati viszonyokat. A teret egy síknak határoztuk meg, mert a megértés szempontjából nincs jelentősége az amúgy is szinte elhanyagolható tereplejtésnek. Ez a módszer egyesül az Eszterházy utcában jelent problémát, mert itt az utca lejtése a Városháza épületének ezen homlokzatát torzítja.

A „pengefalak” esetében is választásra kényszerültünk. A mintegy egy évtizede elbontott házak helyén jelenleg omladozó homlokzati fal-torzók állnak. Ez minden bizonnyal nem végleges állapot, de a jelen helyzet nem méltó ábrázolásra, a jövő pedig nem ismert. Ebből a megfontolásból döntöttünk úgy, hogy az e helyen álló épüle-

teket a bontást megelőző felmérési rajzok alapján rekonstruáljuk, és egy mintegy évtizeddel ezelőtti valós állapotot mutatunk be.

Való helyzet az, hogy az első világháborús emlékmű is szerepel a maketten, egy olyan helyzet látható, ami valójában együtt nem létezett.

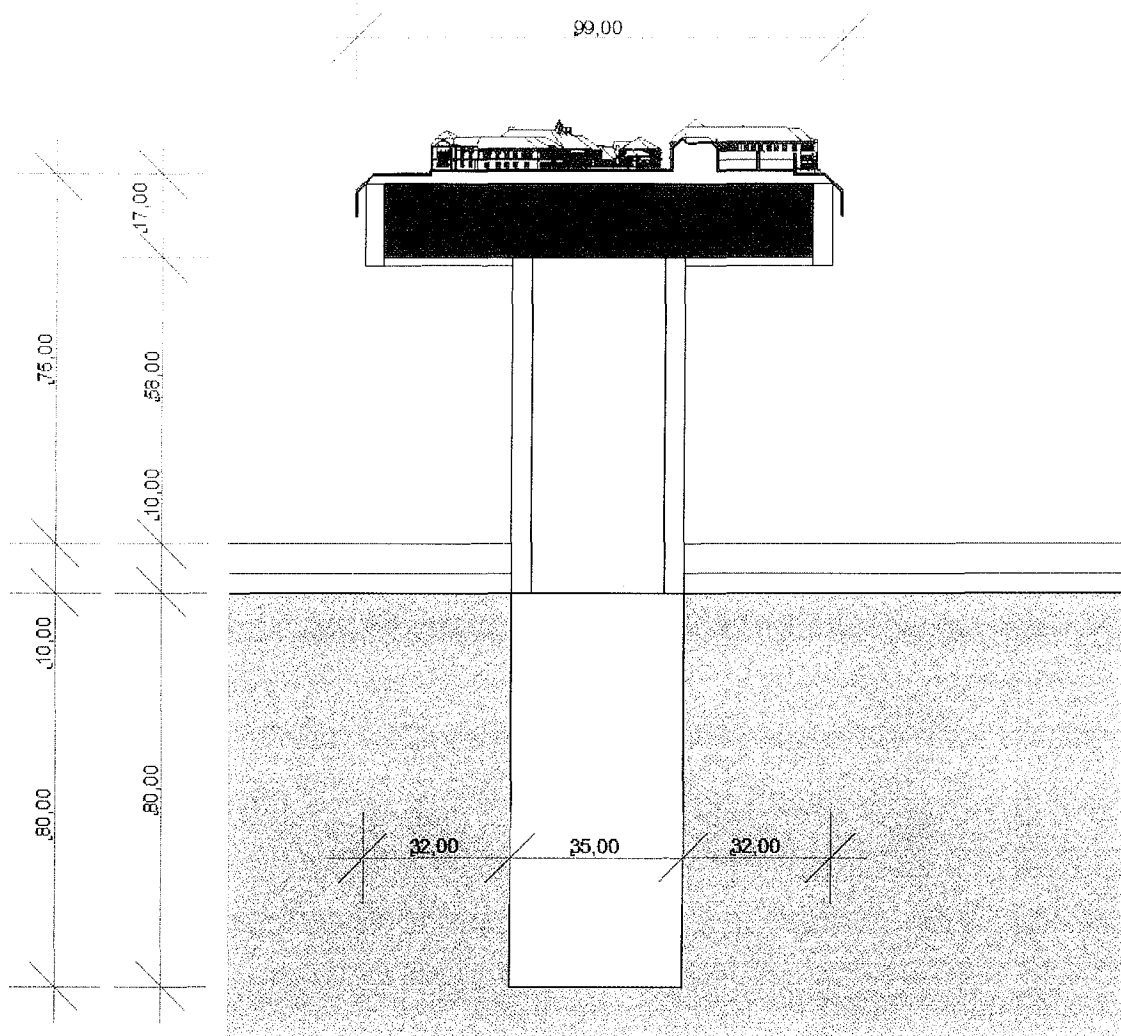

Fehérek temploma a piac felől

Figyelmen kívül hagytuk a növényzetet: nincs a domborművön fa és szőlő bokor, tekintettel arra, hogy az épületek elérését zavarja, és nincs lényegi információértalmuk.

Szerkezeti leírás:

A tapintható láthatatlan dombormű az öntömester műhelyében készül el. A helyszínen csak a posztamens felállítása történik. A bronz anyag mintegy 5 - 8 mm vastagságú, a helyszínen kőragasztóval és mechanikus megfogással rögzítve.

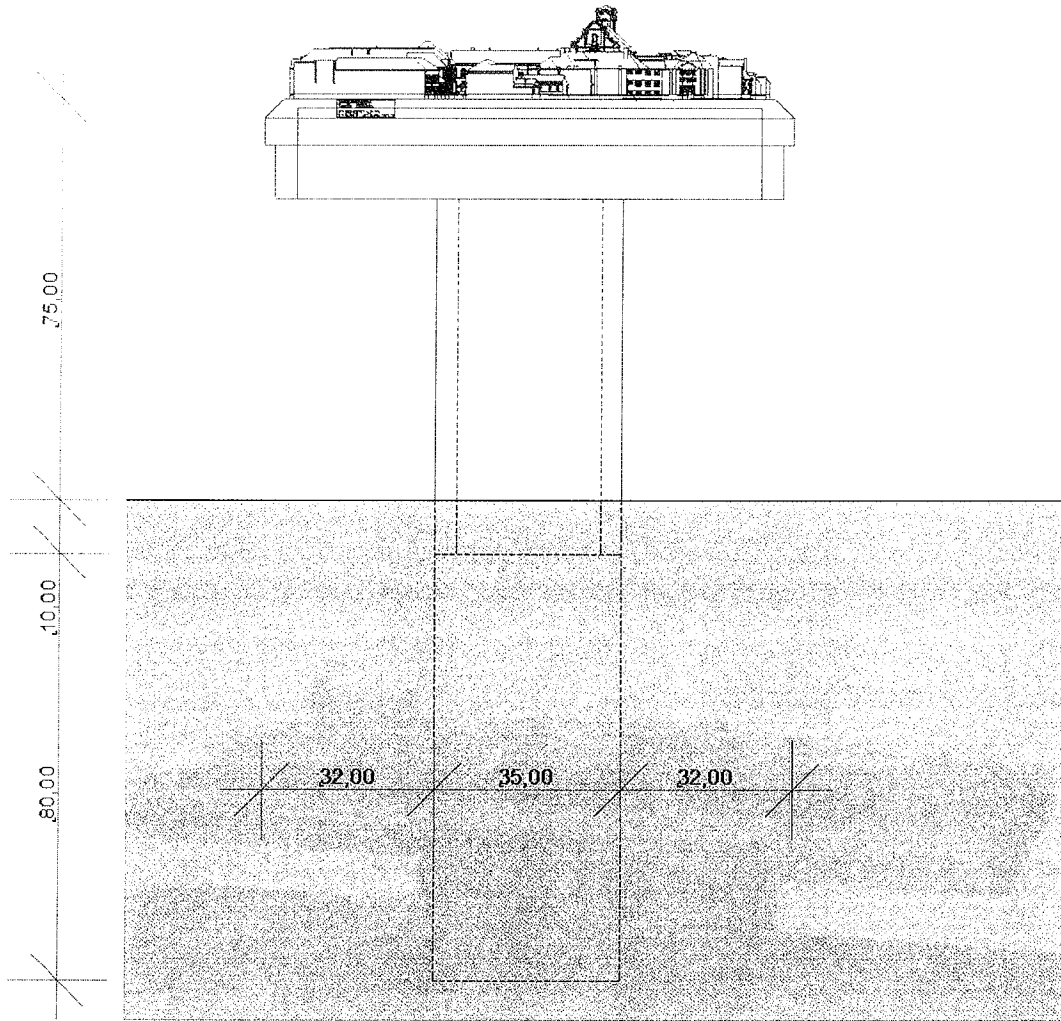

Térplasztika metszete a posztamenssel

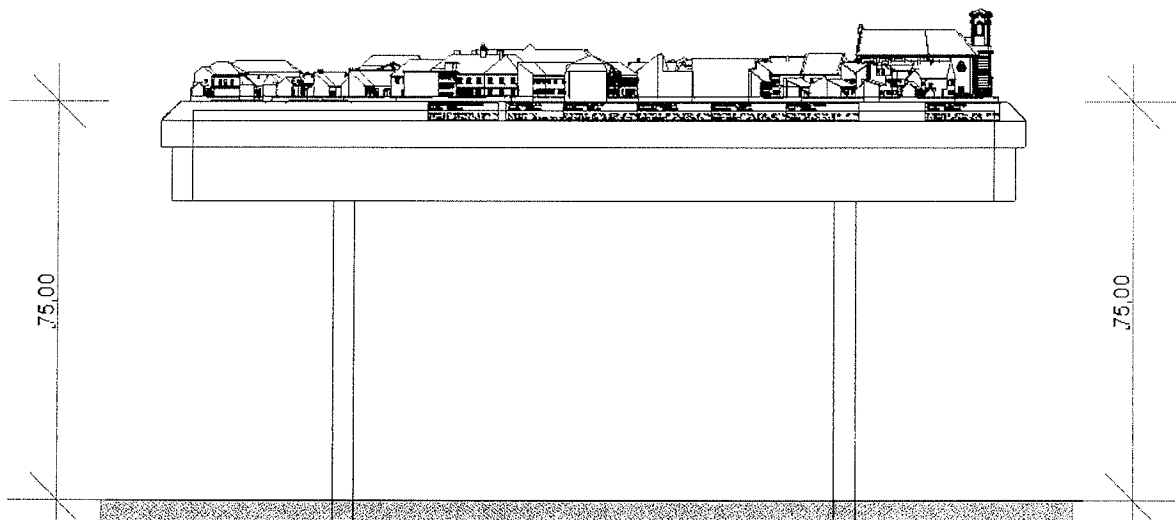
Az elhelyezéshez a térburkolatot a posztamens helyén fel kell szedni, és az alaptertet be kell betonozni. A betonra elhelyezett kőburkolatot szintén ki kell betonozni, majd erre kerül a vízszintes vasbeton lemez, ami a térplasztikát fogadja. A beton lemez oldalai a lábazat anyagával megegyező süttői keménymérszkő burkolatot kapnak.

Az elkészült posztamensre kell kőragasztóba ágyazni az elkészült domborművet. A dombormű alján 4 rögzített menetes szár a beton lapba fúrt furatokon keresztül adja a lehetőséget az alsó csavarkötéses rögzítésre. Ilyen módon a bronz anyag teljes felületén szilikát kőragasztóba rögzített, és mechanikusan is védett. A csavarokat le kell fedni alulról, hogy az esetleges rongálási szándékot nehezítsük.

A posztamens elkészülte után a térburkolat kövei visszahelyezendők olyan módon, hogy az a posztamenshez záródjék.

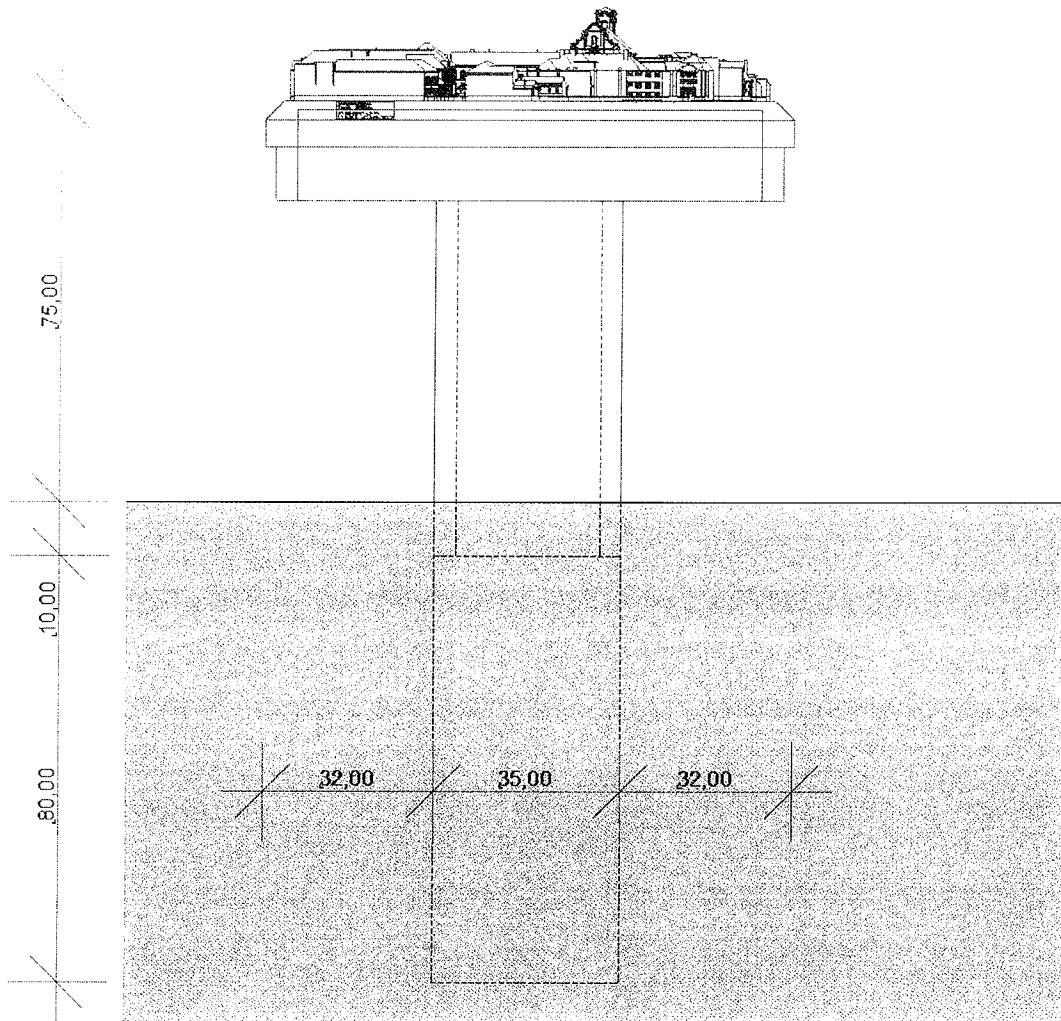

Az alapozás mélysége 90 cm. A posztamens befoglaló mérete 40 x 100 cm. A vasbeton alaplemez 15 cm vastagságú. A lemez széle és a posztamens felülete bézs színű süttői keménymész-kő mattcsiszolt felülettel. A sarkok gérbe vágottak és nullfugával fordulnak át. Ezzel a kőburkolaton nem látni toldást, az egész egy nagy tömbkő benyomását kelti. A kőburkolat vastagsága 4 cm.

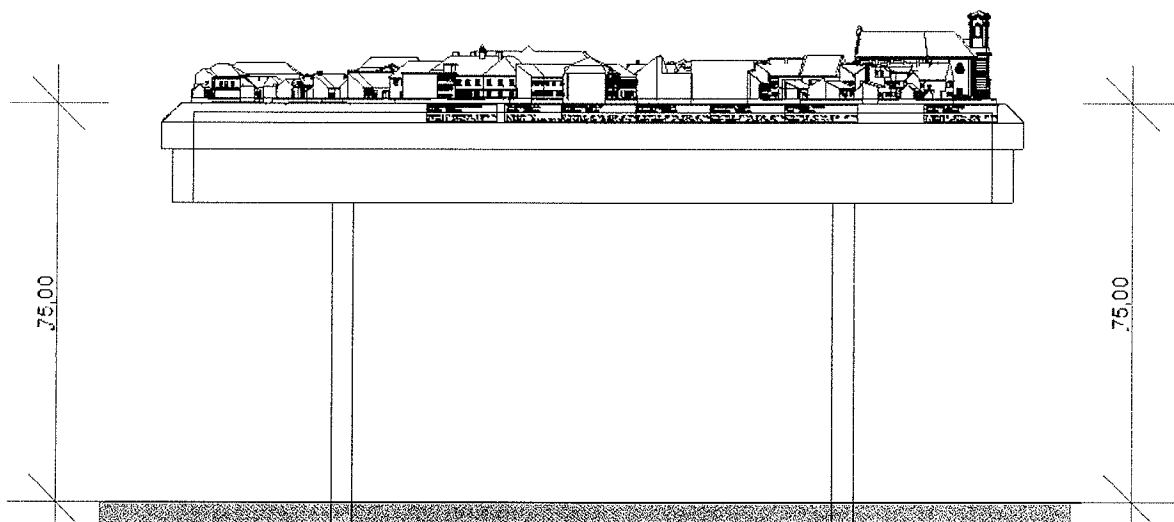

Nézetrajz

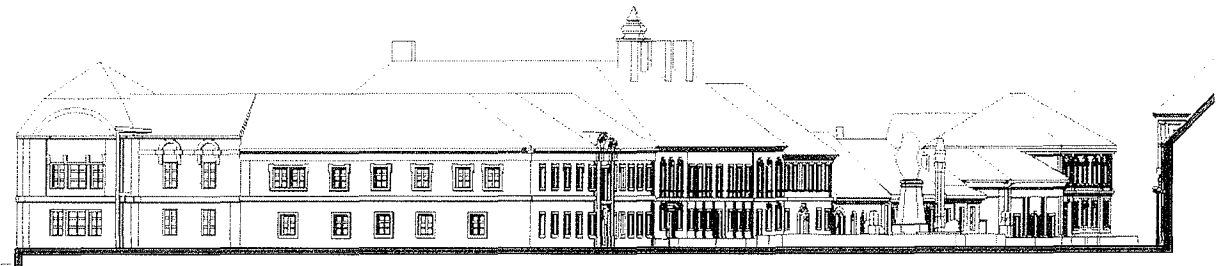
A posztamens elkészülte után a térburkolat kövei visszahelyezendők olyan módon, hogy az a posztamenshez záródjék.

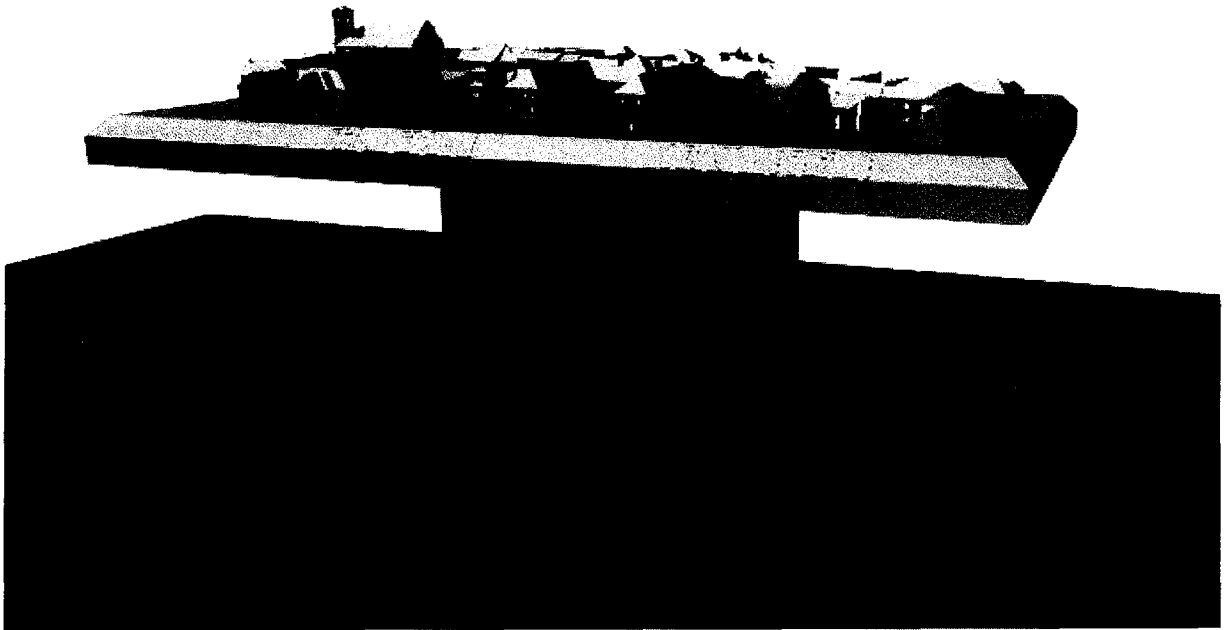
Az alapozás mélysége 90 cm. A posztamens befoglaló mérete 40 x 100 cm. A vasbeton alaplemez 15 cm vastagságú. A lemez széle és a posztamens felülete bézs színű süttői keménymészke mattcsiszolt felülettel. A sarkok gérbe vágottak és nullfugával fordulnak át. Ezzel a kőburkolaton nem látni toldást, az egész egy nagy tömbkő benyomását kelti. A kőburkolat vastagsága 4 cm.

Nézetrajz

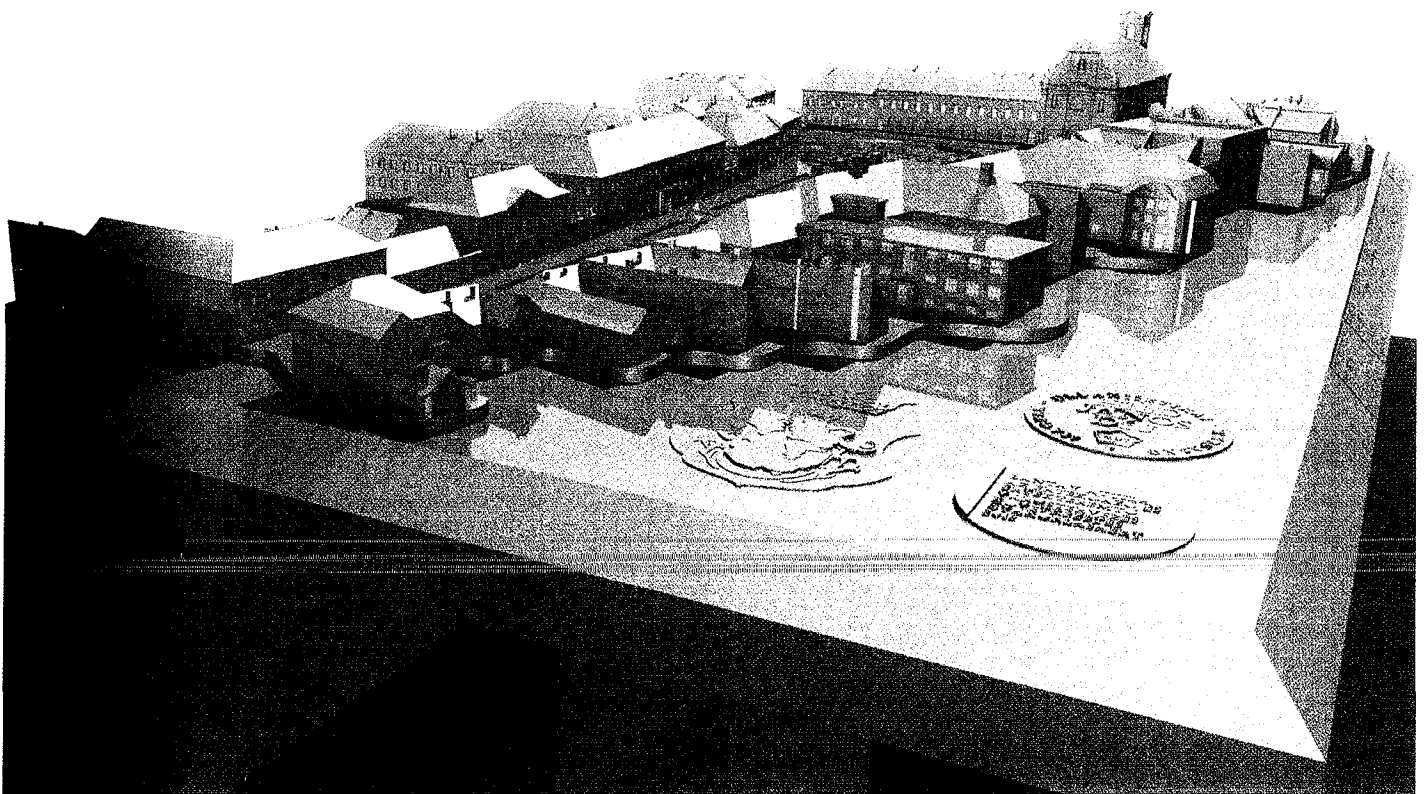
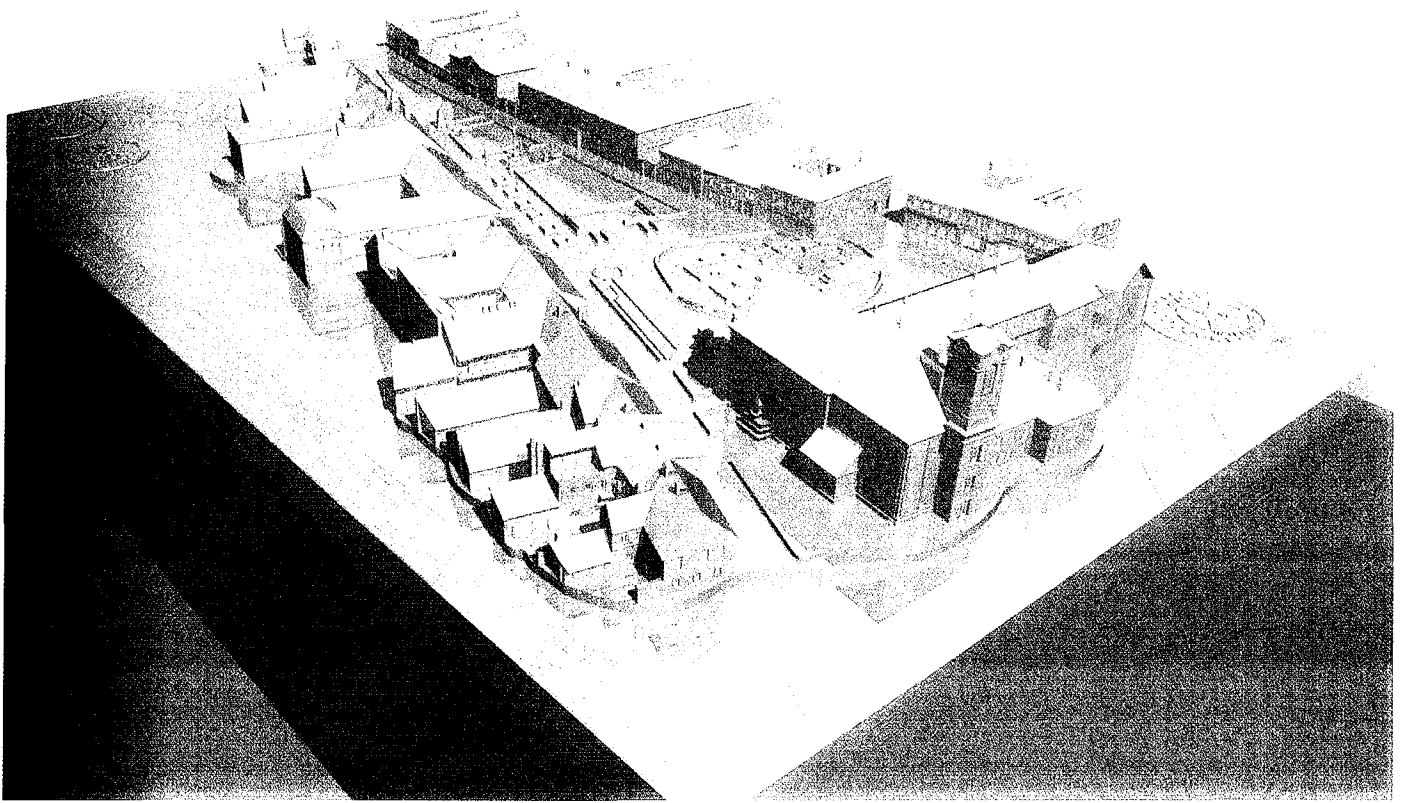

metszet

Dombormű a posztamenssel

Tapintható láthatatlan dombormű nézetei

Az alkotás megvalósításában részt vettek:

Rotary Club Vác
Vác Város Önkormányzata
Duna-Dráva Cement Kft.
M'érték Építészeti Tervező Kft.
FÉMO Kft.
Klimász Kőfaragó Műhely

Alkotók: Mindszenti-Varga Endre építész
Lukács István szobrászművész
Csapó Attila
Nikolics Péter
Tiringer Balázs
Rédey Eszter
Mindszenti-varga Tamás
Duray Krisztina
Zsoldos Mihály

Kelt Vácott, 2015. szeptemberében

Mindszenti-Varga Endre
építész, tervező
É-13-0097